

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی
د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۲۱۴ (از ۲۴ الی ۳۱ سرطان ۱۳۹۶ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار و پالیسی ساز از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می خوانید:

مقدمه ۲

د امریکا «افغان جگړه» او د کرایي جنگیالیو طرحه

د جگړې په ډگر کې کرایي جنگیالی ۴

د امریکا "افغان جگړه"؛ د کرایي او دولتي جنگیالیو ترمنځ ۴

سوداگر ټرمپ او د جگړې خصوصي کول ۵

آیا کرایي جنگیالی به د امریکا تگلاره بریالی کړي؟ ۶

ممانعت از بازگشت جنرال دوستم و دورنمای بحران سیاسی

ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم ۹

ممانعت از ورود جنرال دوستم نشانگر چیست؟ ۱۰

آینده بحران جاری سیاسی در کشور ۱۱

مقدمه

په لومړيو کې گومان کېده، چې په افغانستان کې د امريکا اوږده بهرنۍ جگړه به د نوي ولسمشر ډونالډ ټرمپ د بهرني سياست يوه مهمه دوسيه وي؛ خو نوموړي ته د واک له لېږد څخه شاوخوا شپږ مياشتې تېرېږي، چې لا هم د افغانستان د جگړې په تړاو د امريکا د نوې ادارې تگلاره نه ده روښانه شوې.

تازه داسې راپورونه خپرېږي، چې د امريکا متحده ايالات افغانستان ته د کرایي جنگياليو پر بيا لېږلو غور کوي. سوداگر ټرمپ د سياست د ډگر نوی لوبغاړی دی او ډېره تجربه په اقتصادي کاروبار کې لري، له همدې کبله يو ځل بيا داسې انگېرنې شته چې نوموړی به په افغانستان کې د امريکا د جگړې خصوصي کولو هڅه وکړي. دا چې د افغانستان په جگړه کې د بهرنیو کرایي جنگياليو رول په تېرو کلونو کې څومره او څه ډول و؟ که يو ځل بيا هم دا کرایي جنگيالي افغانستان ته ولېږل شي، اغېزې به يې څه وي؟ د اوونۍ تحليل په دې گڼه کې يې په اړه د ستراتيژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز د اوونيز تحليل د څانگې شننه لولئ.

د تحليل دويمه برخه مو، په بلخ ولايت کې د جنرال دوستم الوتکې ته د اجازې نه ورکولو قضیې او روان سياسي بحران ته ځانگړې کړې ده. تېره اوونۍ په مزارشريف هوايي ډگر کې، له ترکيې څخه د ولسمشر د لومړي مرستيال جنرال دوستم راروانې الوتکې ته د کيناستلو اجازه ور نه کړل شوه او دا پېښه په ملي او نړيوالو رسنيو کې په پراخه کچه وشاربل شوه. خو دا چې د جنرال دوستم دفتر او د بلخ والي له دې پېښې انکار کوي، د دغې قضیې حقيقت څه دی؟ ولې د دوستم الوتکې ته اجازه ور نه کړل شوه؟ او په ټوله کې روان سياسي بحران په کوم لوري روان دی؟ دا او دې ته ورته پوښتنو ځوابونه د تحليل په همدې برخه کې لولئ.

د امریکا «افغان جگړه» او د کرایي جنگیالیو طرحه

له تېرو څو اوونیو راهیسې، په امریکایي رسنیو کې د افغانستان د جگړې د خصوصي کولو په تړاو بحثونه راپورته شوي. په دې تړاو د بلک وائر کمپنۍ بنسټ اېښودونکي، په «وال سټریټ» ژورنال کې د یوې مقالې او «یکشنبې خبرې برایت‌بارټ»^۱ رادیويي پروگرام کې د یوې مرکې له لارې، په افغانستان کې د امریکا د جنگي ستراتیژۍ پر بدلون ټینګار وکړ. د ده په اند، د افغانستان د جگړې یوازې حل، د جگړې ډګر ته د کرایي جنگیالیو دننه کول دي. دوی اوونۍ وړاندې د امریکا د ولسمشر ډونالد ټرمپ یو شمېر سلاکارانو او هغه ته نږدې کسانو هم هڅې پیل کړې، چې افغانستان ته د امریکایي پوځیانو پرځای، کرایي جنگیالي ولېږل شي.

دا په داسې حال کې دي، چې د یوناما د وروستي راپور له مخې، روان کال د افغان ملکيانو لپاره تر ټولو خونړی و؛ د تېر ټول کال په پرتله د سړ کال په لومړیو شپږو میاشتو کې د هېواد په بېلابېلو برخو کې ۱۶۳۴ بمي او توغندیز بریدونه شوي دي.^۲ د امریکا ولسمشر ډونالد ټرمپ هم، تېره اوونۍ په افغانستان کې له جنگېدونکو

^۱ Breitbart News Sunday.

^۲ Washington Post, >US Air Strikes in Afghanistan are at levels not seen since Obama troop surge<, 17 July 2017, see it online: <https://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2017/07/17/u-s-airstrikes-in-afghanistan-are-at-levels-not-seen-since-obama-troop-surge/>

خلورو امريکايي پوځيانو څخه په سپينه ماڼۍ کې د يوې ناستې پرمهال، د افغانستان د امنيتي وضعيت په اړه پوښتنې وکړې او ويې ويل: «زه غواړم پوه شم، چې افغانستان کې زموږ شپاړس کلنه جگړه د څه لپاره ده، موږ بايد څه وکړو او تاسې بايد موږ ته خپل د سترگو ليدلی حال او ارزونه ووايئ»^۳.

دا چې زموږ په سيمه کې د کرايي جنگياليو شاليد څه دی؟ په ځانگړي ډول افغانستان کې د امريکا روانه جگړه، په تېرو کلونو کې د کرايي او دولتي جنگياليو له اړخه څه ډول روانه وه؟ آيا سوداگر ترمپ به په افغانستان کې د امريکا روانه جگړه خصوصي کړي؟ که هو، نو آيا د خصوصي سکتور کرايه شوي جنگيالي به د امريکا تگلاره بريالۍ کړي؟ دا او دې ته ورته پوښتنې مو دلته ځواب کړې دي.

د جگړې په ډگر کې کرايي جنگيالي

د جگړو په ډگر کې د کرايي جنگياليو د تاريخ لرغونوالی له دې هم څرگند دی، چې د ټولنيزو علومو او جنگي ستراتيژيو او تاريخ يو شمېر څېړونکي، کرايي جنگياليوتوب د نړۍ هغه دويمه پخوانۍ دنده بولي، چې انسانان پکې پاتې شوي دي.

کرايي جنگيالي هغه چا ته ويل کېږي، چې د پردي هېواد لپاره جگړه کوي، يا هم د جگړې ښکېل اړخ نه وي او جگړه يوازې د شخصي گټې يا پيسو لپاره کوي. له تاريخي پلوه هم، د ډېرو امپراتوريو او فاتحينو په پوځونو کې، کرايي جنگيالي وو.

په معاصر تاريخ کې د کرايي جنگياليو تر ټولو غوره نمونه، په هندوستان کې د ختيځ هند کمپنۍ ده، چې پر هند يې تر څو پېړيو پورې حکومت وچلاوه.

د امريکا "افغان جگړه"؛ د کرايي او دولتي جنگياليو ترمنځ

دا لومړی ځل نه دی، چې امريکا په افغانستان کې پر کرايي جنگياليو غور کوي؛ بلکې له دې وړاندې يې هم، په افغانستان کې په خپله ۱۷ کلنه جگړه کې، له کرايي جنگياليو کار اخيستی دی. په افغانستان کې د امريکا جگړه لومړی د سي آی اي د استخباراتو، ځانگړو ځواکونو او قرارداديانو له خوا پرمخ وړل کېده، چې د هوا له لارې امريکايي هوايي ځواکونو او په ځمکه طالب ضد سيمه ييزو ځواکونو مرسته ورسره کوله.

^۳ نړۍ نيوز، «ترمپ په افغانستان کې د امريکا پر پوځي حضور نيوکې کړې»، ۱۹ جولای ۲۰۱۷، پرليکه بڼه: <http://naraynews.com/?p=9077>

دا لومړۍ ځل هم نه دی، چې د بهرنيانو له خوا په افغانستان کې له کرایي جنگیالیو کار اخېستل شوی؛ بلکې د یو شمېر نورو فاتحینو پر لښکرو او پوځیانو سربېره، انگریزانو هم د نولسمې پېړۍ په دوو جگړو کې افغانستان ته د خپلو پوځونو ترڅنګ، د هندوستان کرایي جنگیالي هم راوستي وو.

د طالبانو د نظام له ړنګېدو وروسته، په افغانستان کې د امریکایي سرتېرو شمېر په تدریج سره زیات شو، چې بالاخره په ۲۰۱۱ کال کې په افغانستان کې د بهرنیو پوځیانو شمېر خپل اوج ته ورسېد. په افغانستان کې د امریکا تېرې ۱۷ کلنې جگړې ته په کتلو سره ویلای شو، چې دا جگړه یوازې دولتي سرتېرو مخته نه ده وړې؛ بلکې د ۲۰۰۱ کال په پای او د ۲۰۰۲ کال په پیل او بیا تر ۲۰۱۰ کال پورې، کرایي جنگیالیو د افغانستان په جگړه کې برخه لرله. په دې موده کې له ۵۲ تر ۹۰ پورې کورني او بهرني خصوصي امنیتي شرکتونه فعال وو، چې له ۴۰ زره زیات جنگیالي یې لرل.

د ۲۰۱۰ کال په نیمایي کې پخواني ولسمشر حامد کرزي، د یوه فرمان له لارې پر ۵۲ کورنیو او بهرنیو امنیتي شرکتونو بندیز ولگاوه، چې بلک وایر کمپنۍ هم پکې شامله وه.^۴ وروسته بلک وایر د «اېکس اې» تر نامه لاندې فعالیتونه کول.

سوداګر ترمپ او د جگړې خصوصي کول

د امریکا ولسمشر ډونالډ ترمپ، له ولسمشریزو ټاکنو وړاندې د افغانستان پر جگړې او په دې جگړه کې د اوباما پر تگلاره نیوکې کولې؛ خو د ولسمشریزو ټاکنو پرمهال یې د افغانستان د جگړې په تړاو له نشت سره برابرې څرګندونې وکړې. د ولسمشریزو ټاکنو له گټلو وروسته یې، که څه هم څو ځله له افغان ولسمشر اشرف غني سره تېلېفوني خبرې وکړې او د افغانستان په تړاو یې د امریکا د تگلارې روښانه کولو ژمنې وکړې؛ خو د نوموړي له لورې کولو شپږ میاشتې تېرېږي، چې لا هم د امریکا نوي حکومت د افغانستان په تړاو خپله تگلاره نه ده روښانه کړې. خپله د سپینې ماڼۍ په اند، د ترمپ د ستراتیژۍ په اعلان کې د ځنډ ستر لامل دا دی، چې دوی هراړخیزې مشورې او فکرونه ارزوي، ترڅو د نوې ستراتیژۍ له لارې افغان جگړې ته د پای ټکی کېږدي.

له تېرې یوې میاشتې راهیسې، په امریکا کې د افغان جگړې لپاره د حل په توګه، د کرایي جنگیالیو پر لېږلو او د جگړې پر خصوصي کولو ټینګار کېږي. دا غوښتنې تر ډېره د شخصي نظامي کمپنیو د مشرانو او په دې

^۴ دویچه ویله، «حکومت افغانستان: برنامه انحلال هشت شرکت امنیتی موفقانه انجام شد»، ۳ اکتوبر ۲۰۱۰، آنلاین:

<http://www.dw.com/fa-af/a-6070827>

سوداگری کې د ښکېلو کسانو له خوا کېږي. په تېره بیا د بلک واټر د بنسټگر «اریک ډي پرنس» او د «داین کورپس» کمپنۍ مشر «سټیو فینبرگ» له خوا دا ډول غوښتنې کېږي، چې د ولسمشر ټرمپ د یو شمېر سلاکارانو او په تېره بیا د هغه د زوم «جراډ کوشنر» ملاتړ هم ورسره دی.

په دې تړاو د بلک واټر بنسټگر، په وال سټریټ ژورنال او یو شمېر نورو رسنیو کې مرکې وکړې او د افغانستان د جگړې حل یې د کرایي پوځیانو په لېږلو او د جگړې په خصوصي کولو کې غښتنې وې. د ده په اند، په سوېلي آسیا کې د ختیځ هند کمپنۍ بېلگه، په دې تړاو تر ټولو بریالۍ وه. د ختیځ هند کمپنۍ پر هندوستان تر څو پېړیو پورې حکومت وکړ. د دې ترڅنګ، د ده په باور د جگړې خصوصي کول او د کرایي پوځیانو لېږل به، د امریکا د جگړې لگښتونه هم راکم کړي. دی وايي، که چېرې جگړه خصوصي شي او افغانستان ته کرایي پوځیان ولېږل شي؛ نو د دوی لگښت به د امریکايي جگړې د اوسنیو لگښتونو له ۱۰ سلنه سره برابر وي. دی، د خپلې ادعا د اثبات لپاره پر افغانستان د امریکايي یرغل لومړی کال وړاندې کوي؛ ځکه د ده په اند په دغه کال په افغانستان کې د کرایي جنگیالیو رول زیات و.^۵

اریک ډي پرنس، سټیفن بینن او جراډ کوشنر په پنتاګون کې د امریکا له دفاع وزیر جیمز متیس سره هم، په همدې تړاو لیدلي دي. د امریکايي رسنیو له قوله، جیمز متیس د دوی خبرې اورېدلې؛ خو د خپل لیدلوري په تړاو یې معلومات نه دي ورکړي. داسې برېښي، چې ښايي جیمز متیس له دې طرحې سره مخالف وي.

آیا کرایي جنگیالي به د امریکا تگلاره بریالۍ کړي؟

تر ټولو اساسي پوښتنه دا ده، چې آیا هغه څه چې د امریکا له ۱۰۰ زره زیاتو پوځیانو او له ۱۵ زیاتو جنرالانو ونه کړای شول، څه تضمین شته چې یو څو زره کرایي جنگیالي به یې وکړای شي؟ هغه هم داسې مهال، چې کرایي جنگیالیو او یا هم امنیتي خصوصي شرکتونو، دلته خورا خراب نوم گټلی او په عراق او افغانستان کې، په یو شمېر خونړیو پېښو او نامسووله کړنو کې ښکېل وو.

د بلک واټر بنسټگر د خپلې ادعا د اثبات لپاره د ختیځ هند کمپنۍ استدلال په داسې حال کې کوي، چې دغه کمپنۍ هم په هند کې هومره بریالۍ طرحه نه وه. هغه مهال اساسي لاملونه په هند کې ملوک طوایفي او

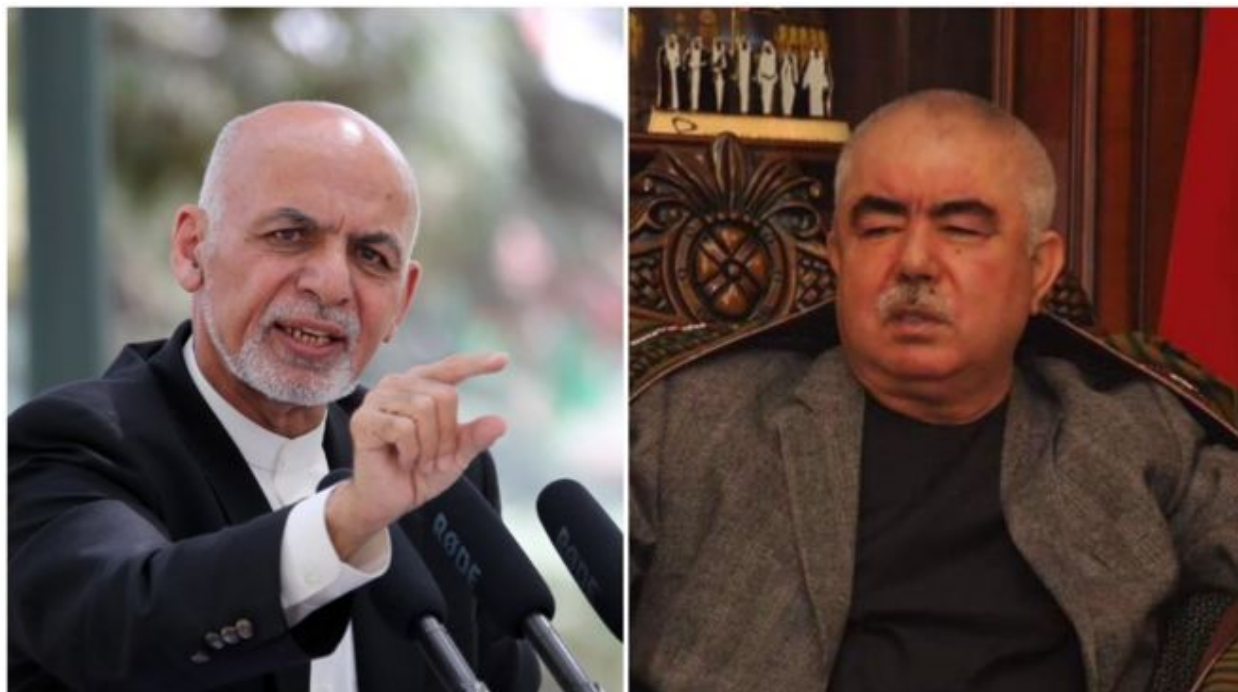
^۵ د بلک واټر د بنسټگر د بشپړې مرکې لوستلو لپاره، لاندې لینک پرانیزي:

<http://www.breitbart.com/national-security/2017/06/12/blackwater-founder-erik-prince-recommends-cheaper-lighter-afghanistan-approach/>

د مغولي سلطنت کمزورتيا وه. د دې ترڅنگ د ختيځ هند کمپنۍ، هند يو ځل "ديوالي" کړ او بل ځل يې بيا د هندوستان مسلمانان او هندوان اړ کړل، چې د کمپنۍ پرضد د آزادۍ جگړه وکړي. د دوی دا جگړه اوس هم د ۱۸۵۷ کال د آزادۍ د جگړې يا هم د بغاوت د جگړې په نوم يادېږي. د همدغو دوو عواملو له کبله بيا انگلستان اړ شو، چې هندوستان د ملکې تر تاج لاندې راولي او په هندوستان کې نور د کمپنۍ حکومت ته د پای ټکی کېږدي.

د کرايي جنگياليو راتگ او طرحه به، په ښکاره يوازې هغه چاته گټه ورسوي، چې په دې شخصي سوداگرۍ کې ښکېل دي؛ خو دا طرحه هېڅکله نه شي کولی، چې په لنډ وخت کې د امريکا تېره ۱۷ کلنه جگړه په برياليتوب واړوي.

ممانعت از بازگشت جنرال دوستم و دورنمای بحران سیاسی

هفته گذشته خبرهایی به نشر رسید که به طیاره حامل جنرال دوستم، معاون اول ریاست جمهوری افغانستان اجازه نشست در میدان هوایی ولایت بلخ داده نشده و از اینجا به ترکمنستان و سپس دوباره به ترکیه برگشته است. دفتر جنرال دوستم اما این خبرها را با نشر خبرنامه‌ای رد کرد و گفت که جنرال دوستم در حال حاضر در ترکیه به سر می‌برد.

این درحالیست که در این اواخر اختلافات و تنش‌های سیاسی در کشور به اوج خود رسیده و باعث تشدید بحران سیاسی در کشور گردیده است. شکاف‌های عمیق میان مقام‌های بلندرتبه دولتی، ایجاد ائتلاف‌های جدید برضد حکومت و افزایش روز افزون ناامنی‌ها در کشور، مردم افغانستان را بیش از پیش نگران ساخته است.

حقیقت قضیه آمدن و ممانعت از ورود جنرال دوستم به ولایت بلخ چه بود؟ کدام جهت مانع نشست طیاره جنرال دوستم شد و این ممانعت نشانگر چیست؟ و در تناظر همین قضیه، بحران جاری سیاسی در کشور به کدام سو می‌رود؟

ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم

سه‌شنبه گذشته رسانه‌های داخلی و خارجی از اجازه نیافتن نشست طیاره‌ای که جنرال دوستم معاون اول رییس‌جمهور را از ترکیه به ولایت بلخ انتقال می‌داد، خبر دادند؛ ولی دفتر وی ضمن رد این خبر گفت که جنرال دوستم به زودی به کشور برخواهد گشت و در نخستین اقدامش، در مراسم اعلام رسمی ائتلاف برای نجات افغانستان شرکت خواهد کرد.

منیر احمد فرهاد، سخنگوی والی بلخ خبرهای ممانعت از نشست طیاره حامل دوستم در میدان هوایی بلخ را دور از حقیقت خواند، اما تایید نمود که شب سه‌شنبه یک طیاره از ترکیه به هدف شهر مزارشریف پرواز کرده بود که به دلیل مشکلات تخریکی نتوانست به زمین فرود آید و به همین دلیل از شهر مزارشریف به عشق‌آباد پایتخت ترکمنستان برگشته است.

عطا محمد نور، والی بلخ در صفحه فیسبوک‌اش نوشت که طیاره مذکور حامل شماری از مسؤولان و مهندسان موسسه «تیکا» ترکیه بوده که به مزارشریف می‌آمدند.^۶

در جانب دیگر، روزنامه نیویارک تایمز در مقاله‌ای گفته است که جنرال دوستم بعد از حدود دو ماه تبعید بالقوه در ترکیه و تشکیل دادن ائتلاف ضد حکومت، برای پیشبرد مخالفت‌هایش با ریاست جمهوری، روز دوشنبه تلاش بازگشت به افغانستان را کرد. مقاله می‌نگارد، در حالیکه صدها تن از حامیان جنرال دوستم تا ناوقت شب منتظر نشست طیاره حامل وی بودند و پوسترهایی با شعارهایی «رهبر عزیز ما خوش آمدید» را با خود داشتند، به گفته چندین مقام بلندرتبه افغان و غربی، طیاره جنرال دوستم به دلیل دستور حکومت مرکزی، اجازه نشست در میدان هوایی مزارشریف را نیافت. نیویارک تایمز همچنان می‌نویسد که یک قوماندان ارشد جنرال دوستم و یک مقام نزدیک به عطا محمد نور والی بلخ، حادثه شام دوشنبه را تایید کرده‌اند.^۷ مجله فارن پالیسی نیز در مقاله‌ای با نقل از مقام‌های ارشد افغان گفته است که صدها هوادار جنرال دوستم منتظر آمدن جنرال دوستم بودند، ولی به طیاره او اجازه نشست داده نشد.^۸

^۶ خبرگزاری آسیا: «چه کسی مانع فرود هواپیمای «دوستم» در شمال شد؟» ۲۸ سرطان ۱۳۹۶ هـ.ش: <http://www.asianews.af/18445>

^۷ The New York Times, Afghan Vice President's Return Thwarted as Plane Is Turned Back, July 18, 2017, see online: <https://www.nytimes.com/2017/07/18/world/asia/afghanistan-dostum-ghani-plane.html>

And: Plane Believed to Carry Afghan Vice President Diverted From Landing, July 18, 2017, see online: <https://www.nytimes.com/reuters/2017/07/18/world/asia/18reuters-afghanistan-politics.html>

^۸ foreign Policy, The Afghan Vice President Was Just Denied Entry to Afghanistan, July 18, 2017, see online:

در حالیکه نیروهای ناتو در افغانستان نیز ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم در بلخ را تایید کرده است، انکار والی بلخ و دفتر جنرال دوستم حاکی فشار سیاسی بالای آنان است. مسؤولیت کنترل میدان هوایی مزارشریف را نیروهای آلمانی که در چوکات ناتو فعالیت دارند، به عهده دارند و به همین دلیل برخی منابع خبر دادند که نیروهای آلمانی مانع نشست طیاره جنرال دوستم شدند، ولی مأموریت قاطع نیروهای ناتو در افغانستان ضمن تایید خبر ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم اعلام کرد که نظامیان خارجی در ممانعت از نشست یا تلاش برای سهولت در نشست این طیاره دخالتی ندارند. سخنگوی نیروهای ناتو به رسانه‌ها گفته است که از طریق تماس تلففونی از آن‌ها خواسته شد تا برای نشست طیاره معاون اول ریاست جمهوری افغانستان اجازه نشست را بگیرند، ولی نیروهای ناتو این خواست را رد کرده و در پاسخ گفته است که وظیفه آن‌ها، مداخله در امور داخلی افغانستان نیست.^۹ گمانه‌زنی‌هایی وجود دارد که دستور ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم را خود رئیس جمهور صادر کرده است.

ممانعت از ورود جنرال دوستم نشانگر چیست؟

جنرال دوستم در حالیکه به دلیل قضیه بد رفتاری جنسی با احمد ایشچی والی پیشین جوزجان زیر فشار قرار داشت، حدود دو ماه قبل به ترکیه رفت و ظاهراً هدف رفتن‌اش تداوی بود. او در اوج اختلافات سیاسی در کشور، یکجا با عطا محمد نور و محمد محقق که هر سه آن‌ها مقام‌های ارشد حکومت وحدت ملی اند، ایتلافی را زیر نام «نجات مردم افغانستان» در ترکیه اعلام کرد.

پس از اعلام ایتلاف «نجات مردم افغانستان» در ترکیه، خبرهایی نیز به نشر رسید که رئیس امنیت ملی افغانستان به ترکیه رفته و از جنرال دوستم خواست تا از این ایتلاف خارج شود و دوباره به کشور برگردد، اما دوستم این خواست حکومت را رد کرد. پس از آن، حکومت افغانستان با استفاده از قضیه احمد ایشچی، تلاش وارد کردن فشار بالای جنرال دوستم کرد و لوی سارنوالی افغانستان اعلام کرد که دوسیه دوستم و ایشچی یک ماه قبل به ستره محکمه فرستاده شده است.

<http://foreignpolicy.com/2017/07/18/the-afghan-vice-president-was-just-denied-entry-to-afghanistan-dostum-ghani/>

^۹ بی بی سی پښتو: «ناتو: د دوستم الوتکې ته د ناستې لپاره د مرستې غوښتنه را نه وشوه»، ۲۷ سرطان ۱۳۹۶ هـ ش:

<http://www.bbc.com/pashto/afghanistan-40640014>

و: رادیو صدای امریکا، «ناتو ممانعت از نشست طیاره دوستم را در بلخ تایید کرد»، ۲۷ سرطان ۱۳۹۶ هـ ش:

<https://www.darivoo.com/a/general-dustom-office-rejected-his-returning-to-Mazar-e-Sharif/3948533.html>

به تعقیب آن، اتحادیه اروپا و سفارت آمریکا در افغانستان^{۱۰} نیز اعلام کردند که قضیه آزار و اذیت جنسی احمد ایشچی یک قضیه مهم است و باید به گونه قانونی و جدی بررسی گردد.

از جانب دیگر، عطا محمد نور والی بلخ پس از برگشت به کشور در جمع هوادارانش، حکومت وحدت ملی را سخت زیر انتقاد قرار داد و اظهار داشت که «ایتلاف نجات مردم افغانستان شکننده نخواهد بود، در نظام کنونی استبداد و دیکتاتوری اداری وجود دارد، وزیران صلاحیت ندارند و کشور توسط سه و یا چهار نفر مشخص اداره می شود.»

محمد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه نیز در مصاحبه‌ای با بی بی سی، حکومت وحدت ملی را زیر انتقاد قرار داد و تاکید کرد که رئیس‌جمهور و تیم ارگ باید توافقنامه حکومت وحدت ملی را عملی کند و اگر این کار صورت نگیرد درباره «اقدام‌های بعدی» تصمیم می‌گیرند.^{۱۱}

بنابراین، در صورت عدم حضور جنرال دوستم در کشور از اثرگذاری این ایتلاف کاسته می‌شود و به همین دلیل گمان می‌رود، با ممانعت از نشست طیاره جنرال دوستم در میدان هوایی مزارشریف، از یک سو تلاش تضعیف این ایتلاف صورت گرفت و از سوی دیگر شخصا جنرال دوستم نیز زیر فشار گرفته شد.

آینده بحران جاری سیاسی در کشور

اگر جنرال دوستم به کشور بازگردد، به دلیل خشم ممانعت از نشست طیاره او در بلخ، به اقدامات تندروتر دست خواهد زد که ممکن بحران جاری را بیش از پیش عمیق‌تر خواهد ساخت.

از سوی دیگر، چند روز بعد از اعلام موجودیت ایتلاف سیاسی ضد حکومت در ترکیه، چتری بنام محور ملی نیز صدای اعتراض خود را علیه حکومت بلند نمود. این ایتلاف‌ها فراتر از چهارچوب اپوزیسیون سیاسی قدم گذاشته و با حضور چهره‌هایی اعلام موجودیت می‌کنند که اکثریت آن‌ها مقام‌های برحال حکومت وحدت ملی هستند و در وضعیت حاکم بر کشور سهم پنداشته می‌شوند.

^{۱۰} رادیو آزادی، «هشدار هوگو لارنس در مورد سیاسی یا قومی ساختن قضیه دوستم و ایشچی»، ۲۱ سرطان ۱۳۹۶ ه.ش:

<https://da.azadiradio.com/a/28611604.html>

و: «اتحادیه اروپا: در قضیه دوستم نباید در برابر قانون معافیت وجود داشته باشد»، ۲۲ سرطان ۱۳۹۶ ه.ش:

<https://da.azadiradio.com/a/28613958.html>

^{۱۱} بی بی سی فارسی، «محقق: 'ائتلاف' ما برای اصلاح حکومت افغانستان است نه سقوط آن»، ۱۹ سرطان ۱۳۹۶ ه.ش:

<http://www.bbc.com/persian/afghanistan-40553274>

گرچند تحلیل‌هایی نیز وجود دارد که برخی اقدامات قاطع ریاست جمهوری باعث نارضایتی برخی زورمندان سیاسی شده و حکومت در این بازی برنده خواهد بود، در عین حال دیده می‌شود که بحران سیاسی کنونی در کشور روز به روز پیچیده‌تر و نگرانی‌های مردم را برانگیخته است.

کمیسیون مستقل انتخابات نیز تاریخ برگزاری انتخابات پارلمانی را اعلام کرد و با در نظر داشت اینکه حزب اسلامی در حال آماده‌گی‌ها به این انتخابات است، گمان می‌رود بیشتر این اختلافات با انتخابات پیشرو نیز رابطه دارد و به همین دلیل نیز از شدت این بحران سیاسی به زودی و آسانی کاسته نخواهد شد.

ولی این نگرانی‌ها به معنای آن هم نیست که بحران سیاسی کنونی، حکومت وحدت ملی را با خطر سقوط مواجه خواهد کرد. مداخله اخیر خارجی‌ها در قضیه جنرال دوستم و احمد ایشچی پس از اعلام ائتلاف ضد حکومت در ترکیه، نشانگر آن است که حکومت حمایت آن‌ها را با خود دارد و مخالفین سیاسی حکومت در اقدامات شدیدتر از مخالفت‌ها و اقدامات کنونی، سودی نمی‌بینند.

پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

شماره تماس دفتر: ۷۸۴۰۸۹۵۹۰ (+۹۳)

ارتباط با مسئولین:

دکتور عبدالباقي امين، رئيس مركز مطالعات استراتژيك ومنطوقی: (+۹۳) ۷۸۹۳۱۶۱۲۰ abdulbaqi123@hotmail.com

حكمت الله خُلاَند، مسؤول بخش پژوهش‌ها و نشرات: (+۹۳) ۷۷۵۴۵۴۰۴۸ hekmat.zaland@gmail.com

یادآوری: لطفا نظرات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.